

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Bezuinigingsvoorstel Wmo en jeugdhulp 2020

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad Wijchen besluit:

1. Terugdringen van het kostenniveau op de onderdelen Jeugdhulp en Wmo in 2020 met minstens 1,7 miljoen. Dit te bewerkstelligen door invoeren van onderstaande maatregelen:
 - a) Het verbeteren en stringenter toepassen van Triage.
 - b) Het invoeren van budgetplafonds voor leveranciers.
 - c) Door middel van wachtlijsten zorggebruik te beperken.
 - d) Het aanscherpen van kwaliteitseisen.
 - e) Aanpassen van productbeschrijvingen.
 - f) Kosten verminderen van dienstverlening.

Samenvatting

Het invoeren van bovengenoemde maatregelen is hard en pijnlijk maar beslist noodzakelijk om uit te komen binnen het beschikbare budget. De middelen die het Rijk ter beschikking heeft gesteld zijn niet toereikend. Dit maakt dat de gemeente Wijchen geen andere mogelijkheid heeft dan maatregelen te treffen die ook haar inwoners raken.

Aanleiding

De gemeente Wijchen heeft in 2018 en 2019 te maken met verder oplopende tekorten op de zorgbudgetten voor Jeugdhulp en Wmo. Met name op het onderdeel Jeugd overstijgen de kosten van het zorggebruik structureel de beschikbare middelen. De door Rndom Wijchen in 2019 ingezette beheersmaatregelen hebben (nog) niet het gewenste effect. Het actuele verwachte uitgavenniveau 2019 voor de zorgkosten van Jeugdhulp en Wmo, is op totaalniveau 15,0 miljoen (2018 was dit 13,3 miljoen). Dit terwijl het beschikbare budget voor deze onderdelen in de begroting 2020 van de gemeente Wijchen 13,3 miljoen bedraagt.

Voor het lopende begrotingsjaar 2020 betekent dit dat 1,7 miljoen moet worden bezuinigd om uit te komen binnen de beschikbare middelen. Voor de jaren erna ligt nog een forsere opgave. Ingrijpen is noodzakelijk. Deze beslisnota moet worden gezien als een eerste stap om de zorgkosten te reduceren en geeft een kader voor bezuinigingsmaatregelen. Dit betekent dat we gedurende het jaar 2020 met regelmaat terug zullen komen naar de raad om de behaalde resultaten te bespreken en mogelijk aanvullende bezuinigingen voor te stellen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
17-12-2019	Beslisnota contracten 2020, Zaaknummer Z/19/039952
19-12-2019	Beslisnota subsidie 2020 MeerVoorMekaar en Mee Gelderse poort, Zaaknummer Z/19/39951

Gewenst resultaat

Het terugdringen van het kostenniveau op de onderdelen Jeugdhulp en Wmo in 2020 met minstens 1,7 miljoen. Dit door genoemde maatregelen in te voeren.

Toelichting

Het college heeft op 17 december 2019 ingestemd met het overnemen van de contracten van Rndom Wijchen alsmede de subsidierelaties met welzijnspartijen weer te herstellen. Daarnaast is de aansturing van het Sociaal Wijkteam (SWT) per 01-01-2020 weer belegd bij de gemeente Wijchen.

Ook is door het college de opdracht gegeven om uit te komen binnen de beschikbare middelen in de begroting 2020. Dit vraagt om vaststelling van onderstaand kader:

(a) Triage verbeteren en stringenter toepassen

- De triage die leidt tot het beoordelen en verstrekken van voorzieningen door het sociale wijkteam is aangescherpt, ingevoerd op 1 februari.
- Er wordt strikter beoordeeld omdat naast het oordeel van het SWT het advies wordt verrijkt met juridisch- en beleidsmatig advies, ingevoerd vanaf 1 februari.
- Op de eerste plaats komt het vrij toegankelijk aanbod en groepsaanbod i.p.v. individueel maatwerk, ingevoerd vanaf 1 februari.
- Met huisartsen is afgesproken alle verwijzingen GGZ vooraf te consulteren bij de specialistische ondersteuner Huisartsen (SOH), ingevoerd vanaf 1 maart.
- Er is een nieuwe algemeen manager voor het SWT aangesteld door de gemeente Wijchen, ingevoerd vanaf 1 maart.
- De Manager van het SWT stuurt op het stringente triage protocol en signaleert indien er ruimer wordt geïndiceerd en grijpt hier passend op in, ingevoerd vanaf 1 maart.

Doelstelling is een reductie van de kosten van de toegekende voorzieningen.

(b) Invoeren van budgetplafonds voor leveranciers

- We berekenen het maximale plafond per aanbieder op basis van de geactualiseerde begroting van de gemeente Wijchen.
- We sturen tijdens contractgesprekken op de gestelde plafonds. Te beginnen met de grootste aanbieders vanaf 1 maart.
- Er wordt gestuurd op ontwikkeling en gebruik van groepsaanbod ten gunste van individueel aanbod vanaf 1 maart.
- De duur van de trajecten en intensiteit worden waar mogelijk herzien, dit is een voorstel wat doorlopend het jaar 2020 plaatsvindt.

Doelstelling is vermindering van het aantal gebruikers, duur en intensiteit van indicaties. Het precieze effect is pas te bepalen nadat de analyse is afgerond op het huidig gebruik en de duur van de lopende indicatie.

(c) Gebruik maken van wachtlijsten

- We accepteren wachtlijsten om uitvoering te geven aan het instellen van plafonds per aanbieder.
- Een wachtlijst is functioneel omdat burgers gedurende de wachttijd zelf alternatieven moeten vinden, waar nodig.
- Mogelijk vinden inwoners een alternatief in het vrij toegankelijk aanbod.

- Wachlijsten die ontstaan door te sturen op plafonds bij de individuele aanbieders leveren informatie op over benodigde beschikbaarheid van voorzieningen.

Doelstelling is het uitkomen binnen de beschikbare middelen.

(d) Kwaliteitseisen aanscherpen

Het college stelt een aangescherpt reglement van toelating leveranciers vast per 1 maart. Een aantal voorbeelden die we uitvoeren:

- Er is een maximaal aantal leveranciers binnen bepaalde specialismen.
- Maximaal 2x per jaar kunnen nieuwe leveranciers worden toegelaten.
- Leveranciers moeten aantoonbaar meewerken aan het realiseren van de gestelde bezuinigingsmaatregelen.
- Leveranciers moeten voldoen aan onder andere eisen m.b.t. groepsaanbod, samenwerking, overbruggingszorg, inzet ervaringsdeskundigen en vrijwilligers.
- Medewerking verlenen aan ontwikkeling vrij toegankelijk aanbod zonder dat dit tot kostenuitzetting leidt maar tot besparingen.

Doelstelling is dat leveranciers medeverantwoordelijk worden voor beleidsdoelstellingen die leiden tot besparingen.

Bovenstaande kwaliteitseisen worden doorgevoerd na juridische toetsing.

(e) Aanpassen van productbeschrijvingen

We gaan het aanbod aan producten beperken.

Een aantal voorbeelden (Wmo) die we uitvoeren vanaf 1 maart:

- Verlaging van het kilometerbudget (AVAN) voor Wmo pashouders van 2000 km naar 1500 km vanaf januari 2020.
- Vanaf 2020 is het niet meer mogelijk om boven het kilometerplafond van 1500 km te reizen als Wmo-reiziger zonder korting.
- Algemeen gebruikelijk maken van incidenteel rolstoelen en drempelaanpassingen (minder dan 6 cm).
- Beperken van "dubbele verstrekkingen" zoals een rolstoel en een (aangepaste) fiets.
- Scootmobielen en elektrische rolstoelen bij geen gebruik terugnemen.
- Inzet van scootmobielpools, waardoor minder individuele verstrekkingen nodig zijn.
- Beperken inzet specialistische begeleiding door deze begeleiding voor beperkte tijd in te zetten en dan te boordelen of afschaling naar regulier of begeleiding groep mogelijk is.

Doelstelling is een reductie van de kosten van de toegekende voorzieningen.

(f) Kosten verminderen van dienstverlening

- Het inhuren van medewerkers voor het SWT is duurder dan zelf in dienst nemen.
- Bij gemeente Druten heeft het in dienst nemen van medewerkers SWT geleid tot kostenreductie. In het kader van harmonisatie willen we dit beleid uitwerken in 2020 en zo snel mogelijk invoeren.

Doelstelling is een reductie van personeelskosten Voor het sociale wijkteam door medewerkers rechtstreeks in dienst te nemen. De verwachte besparing is per Fte circa € 30.000 per jaar. De huidige inzet Fte bedraagt ruim 10 Fte.

Vooruitlopend op de voorgestelde bezuinigingen zijn onderstaande activiteiten gestart.*Overname contracten*

In december 2019 zijn alle leverancierscontracten van Rondon Wijchen overgenomen.

Beperken en reduceren overige overeenkomsten

De niet reguliere overeenkomsten buiten de contracten zijn bekeken en waar mogelijk aangepast. We hebben hierdoor minder financiële middelen beschikbaar gesteld en sommige opdrachten geschrapt. We kijken zeer kritisch naar nieuwe aanvragen. De omvang van deze reductie zal in de eerste kwartaal informatiebijeenkomst met de raad kenbaar worden gemaakt.

Hervormen werkwijze Sociaal Wijkteam (SWT)

Een nieuwe manager is aangetrokken en start op korte termijn. De manager beschikt naast zorginhoudelijke kennis over financiële en bedrijfsmatige kennis en expertise. De toegang wordt verder in kaart gebracht en samen met de nieuwe manager wordt een verbeterplan opgesteld en uitgevoerd waarin een efficiëncyslag wordt gemaakt.

Sturen en beheersen contracten Wmo en jeugd

We zijn met de hoogste prioriteit gestart met het contractmanagement. We hebben de administratie opnieuw ingericht en de monitor in eigen gebruik genomen. We actualiseren de bestaande begroting per CBS- categorie (landelijke bundeling van zorgcategorieën) op werkelijk gebruik 2019, actuele aantallen gebruikers en indicaties.

Sturen beheersen op subsidies van Welzijn

De subsidies aan MeerVoorMekaar en Mee voor 2020 zijn door de gemeenteraad al verleend. De organisaties leveren in het eerste kwartaal 2020 verdere concretisering aan van de plannen.

Hierin moet nadrukkelijk de verbinding worden gemaakt met beleid en uitvoering van gemeente Wijchen door beide instellingen. We leggen bij de beoordeling nadruk op inzet van ervaringsdeskundigheid, vrij toegankelijke voorzieningen en het zelf organiserend vermogen van inwoner (eigenkracht).

In 2020 worden de volgende activiteiten nader uitgewerkt

- We ontwikkelen een nieuw model en werkwijze op zorg (Wmo en jeugdhulp) en welzijn en toegang. Een voorbeeld zijn de z.g. 'brede basisteams' van de gemeente Nijmegen.
- We benutten mogelijkheden van harmonisatie zowel binnen bestaande werkwijzen en processen als binnen het toekomstig model met gemeente Druten. Denk aan samenwerking bij de telefonische bereikbaarheid sociale wijkteams.
- We betrekken de diverse veldpartijen zoals het onderwijs, huisartsen en andere eerstelijnsvoorzieningen bij de ontwikkelingen door gesprekken in te richten binnen de verschillende vakgebieden en expertise.
- We organiseren gezamenlijke bijeenkomsten voor leveranciers en veldpartijen om meer samenwerking en betrokkenheid te organiseren bij onze doelstellingen.
- Er zijn vier informatiebijeenkomsten voor 2020 met de raad gepland. De raad wordt actief geïnformeerd en betrokken bij de ontwikkelingen.
- We gaan werkbezoeken organiseren voor de raad bij het SWT en een selectie van de zorg- en welzijnspartijen.

Argumenten

1.1 *Als de uitgaven Wmo en jeugdhulp niet dalen:*

- *Komt de gemeentebegroting onder druk te staan waardoor er onvoldoende reserves behouden blijven;*
- *Is er geen ruimte voor nieuw beleid;*
- *Moet er gesaneerd worden in bestaand beleid.*

De genoemde tekorten zijn structureel van aard. Structurele tekorten kunnen niet blijvend worden gedekt uit de reserves van de gemeente Wijchen.

Er is geen geld of beperkter geld beschikbaar voor nieuwe ontwikkelingen.

Bij saneren in bestaand beleid kan gedacht worden aan diverse maatregelen zoals beperken van subsidies.

Tegenargumenten en risico's

1.1 *Burgers moeten langer wachten op voorzieningen.*

Als burgers op de wachtlijst komen betekent dit dat zij moeten wachten op (toegang tot) voorzieningen. Het is niet bekend hoe lang de wachttijden worden.

1.2 *Het aantal bezwaarschriften kan toenemen.*

Het aantal ontevreden burgers zal door de bezuinigingsmaatregelen toenemen. Het opstarten van mediation- trajecten en afhandelen van bezwaarschriften kost ambtelijke capaciteit.

1.3 *Het beperken van voorzieningen en accepteren van wachtlijsten kan tot zorgverzwaring leiden.*

Gedurende de wachttijd bestaat de mogelijkheid dat problematiek verergert. Dit kan leiden tot een grotere of andere zorgvraag.

1.4 *Zorgaanbieders kunnen in verweer gaan tegen de aangescherpte kwaliteitseisen en andere beperkingen.*

Om dit te risico te beperken laten we de aangescherpte eisen juridisch toetsen voordat we ze invoeren per 1 maart.

Financiële gevolgen

In onderstaande tabel een vergelijking van het verwachte resultaat 2019 versus de huidige begroting* Jeugd en WMO nieuw 2020 van de gemeente Wijchen, alsmede een meerjarenbeeld (perspectiefnota):

	Resultaat 2019		MJB 2020-2024					
	begroot 2019	prognose werkelijk 2019	2020	2021	2022	2023	2024	
 Jeugdwet	11,0	11,0	10,0	9,3	8,5	8,5	8,5	
 2015 Wmo	4,0	4,0	3,3	2,8	2,7	2,7	2,7	
totaal Zorg	15,0	15,0	13,3	12,1	11,1	11,1	11,1	
			risico-stelpost 2D's	0,0	0,5	0,9	1,2	1,2
			beschikbaar budget (incl. risico-stelpost)	13,3	12,6	12,0	12,3	12,3
			tekort 2020	-1,7				

*Dit zijn de budgetten Jeugd en WMO nieuw die per 01-01-2020 weer direct via de gemeente Wijchen lopen (als gevolg van opheffen Rndom Wijchen). Uiteraard zullen ook de budgetten WMO klassiek en Jeugdbescherming/ Jeugdreclassering, als de welzijnsgelden worden beoordeeld op bezuinigingsmogelijkheden.

De precieze financiële gevolgen van voorliggende beslisnota zijn nog niet te kwantificeren. Het genoemde kader voor bezuinigingsmaatregelen heeft als doel om in 2020 de kosten met minstens 1,7 miljoen terug te dringen.

Hoogste prioriteit heeft nu het in beeld brengen van de financiële omvang van de contracten die per 01-01-2020 weer via de gemeente Wijchen lopen en analyse van bijbehorende cliëntpopulatie. Voorrang wordt gegeven aan de categorieën (lees: zorgproducten) die de afgelopen jaren het meeste overschreden. Deze informatie is o.a. benodigd voor het berekenen van productieplafonds per aanbieder en het gericht realiseren van de te behalen bezuiniging.

Voor de jaren na 2020 ligt nog een forsere opgave. Bij de begroting 2020 is een risico-stelpost 2D's opgenomen, om het risico van niet realiseren van genoemde kostenbeheersing/ kostenreductie (deels) te dempen. Bovengenoemde acties zullen tevens moeten leiden tot een geactualiseerde meerjarenbegroting 2020.

Communicatie

Nieuws en ontwikkelingen worden periodiek in nieuwsbrieven gecommuniceerd met de ketenpartners. Met organisaties die betrokken zijn bij het bemensen van het sociale wijkteam starten we een individueel traject. Betreffende medewerkers worden afzonderlijk geïnformeerd.

De raad wordt via de reguliere rapportages geïnformeerd, maar gezien de urgente situatie stelt het college voor om de raad tijdens elke reguliere raadsvergadering van 2020 tijdens het onderdeel mededelingen een (korte) update te geven over de actuele stand van zaken aangaande Wmo, jeugdwet en sociale wijkteams.

Uitvoering of vervolgstappen

Er zijn in 2020 vier vaste informatiebijeenkomsten gepland voor de Raad. In deze informatiebijeenkomsten zullen de actualiteiten voortdurend aan bod komen. Wmo en voornamelijk Jeugdhulp is een dynamisch en aan verandering onderhevig werkveld. Zo zal de brief van VWS welke voor 1 maart naar de tweede kamer gestuurd wordt de nodige impact kunnen hebben op de wijze van contracteren van jeugdzorg. Ook zal in deze brief een aanscherping staan van de voorzieningen welke dienen te worden gefinancierd vanuit de jeugdwet. Dit is helpend om het gebruik te beperken omdat de verwachte aanscherping van de jeugdwet dit voorschrijft.

Indien de ontwikkelingen hierom vragen op het gebied van beheersing gebruik of aanpassingen van wet en regelgeving zal de raad voortdurend actief geïnformeerd en betrokken worden middels informatienota's, beslisnota's en memo's.

Samenvattend willen we het beeld in de kwartaalbijeenkomsten met de raad analyseren en financieel vertalen en daarmee de te realiseren bezuiniging duiden. Dit kan aanleiding geven tot aanscherpen/herzien van de bezuinigingsmaatregelen.

Voorstel**Advies**

2. Terugdringen van het kostenniveau op de onderdelen Jeugdhulp en Wmo in 2020 met minstens 1,7 miljoen. Dit te bewerkstelligen door invoeren van onderstaande maatregelen:
 - a) Het verbeteren en stringenter toepassen van Triage.
 - b) Het invoeren van budgetplafonds voor leveranciers.
 - c) Door middel van wachtlijsten zorggebruik te beperken.
 - d) Het aanscherpen van kwaliteitseisen.
 - e) Aanpassen van productbeschrijvingen.
 - f) Kosten verminderen van dienstverlening.

Bijlagen**n.v.t.**

De gemeenteraad van Wijchen

De Griffier,

De burgemeester,